

ТОШКЕНТ ОҚШОМЧИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИГА ЗАРБДОР СУРЪАТ

Ю К С А К МАРРАНИ КЎЗЛАБ

Тоҳир ил бор сершовкин цехга қалам қўйганда бу темир ускуналарнинг сирларини тушунолмади. Лекин аста-секин ўз устози Неъмат Солиҳов ёрдамида техниканинг барча мураккаб жараёнларини ўзлаштириб олишга муваффақ бўлди. Инсон қандай касба бўлишдан қатъи назар, унга меҳр қўйса барча қийинчиликларни енгиб ўтати мумкин.

Биринчи ярим йиллик планини ортиги билан бакарди. Планага кўшимча равишда 100 талдан ортиқ сеялка тайёрлашга эришилди. Фидокорлар юбилей йили планини 20 декабргача бажаришга аҳд қилишган.

Бу ерга ишлаб чиқаришга янги келган ҳар бир ёш ишчи доимо устозлар кўмагини баҳраманд бўлади. Муносиб ўринбосарлар етиштириш эса мураббийларнинг олий бурчидир. Тоҳир Марраимов ҳам шу кунга қадар ўнлаб илгор шоғирларни тарбиялади. Ш. Эмоматов, И. Авазов, А. Сурыатов, Т. Нурмухамедовлар шулар жумласидандир. Улар бугунги кунда ўз устозлари билан ёнма-ён меҳнат қилиб юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар. Фидокорларнинг ахли — серкўвб республикамизнинг қутлуғ юбилейинг юксак марраларини забт этиш билан кутиб олишдан иборатдир. Улар шу марраларга кун сайин яқинлашиб бормоқдалар.

М. НАЗАРОВА.

ИШГА ИЖОДИЙ ЁНДОШИБ

Улар озиқ-овқат индустрияга қарашли тажриба-механика заводида кўп йиллардан бери меҳнат қилиб келишади. Н. Гордеев, Р. Қодирова, Ғ. Валихўжаев сингари илгор ишчилар смена топшириқларини 20—30 процентга ошириб бажаришмоқда.

Барча ҳамкасблари қатори бу илгорлар ҳам Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятларини муваффақият билан бажаришга қўшади. Суратда: жонқур ишчилар: (чапдан ўнг-га) Н. Гордеев, Р. Қодирова ва Ғ. Валихўжаевлар. Т. Каримов фотоси.

ТОНГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● КПСС Марказий Комитети Свёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устиновнинг тақлифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқида турган Қувайт давлатининг мудофаа министри Шайх Салим Сабоҳ ас-Салим ас-Сабоҳ 16 июль кунини Тошкентга келди. Шайх Салим Сабоҳ ас-Салим ас-Сабоҳ шу кунини Қизил Байроқ ордени Тўркистон ҳарбий округининг музейини бориб кўрди.

● 1984 йил 28 май кунини Ер атрафи орбитасига чиқарилган «Прогресс-22» автомат транспорт кемаси учиб бўлди. 30 майда юк кемаси «Союз-7» станцияси билан туташтирилди. Биргалишда учиб чоғда мулкчиларнинг келгани юқини бўшатиб олиш ва бирлашган мотор установакни ёнига қамоматини тўлдиршиш иши тўла бакарилди.

Фан ва техника изланишлари, кашфиётлари ИЛМИЙ ЕЧИМ САМАРАСИ

Тошкент автомобиль транспортини ўзлаштириш институтининг олимлари оз хом ашёдан фойдаланиб, гўяда пишиқ бетон тайёрлаш янги технологиясини ишлаб чиқдилар.

Маълумки бетон раціонал тарзда олинган қовиштирувчи модда, тўлдиргич модда ва махсус қўшимча моддалар қоринмасидан иборат бўлади. Асосий компонент — цемент пишиқлиги жиҳатидан бир неча маркага ажралди. Бетоннинг ҳосиласи ҳам шунинг сифатига боғлиқ бўлади. Лекин юқори маркали цемент қиммат туради, уни тайёрлаш технологияси ниҳоятда мураккаб. Шундай экан, одатдаги цементдан пишиқлиги оширилган бетон тайёрлаб бўлмасмикин? Олий мактаб мутахассислари бу саволга ижобий жавоб қайтардилар.

Сув билан цемент озгина юза актив модда қўшилгани ҳолда

бирга-бир нисбатда қоринтирилди ва ҳосил қилинган қоринма институтда ясалган пульсланувчи ротор аппаратура жойлаштирилди. Бетон айна шу жойда зарур ҳосилаларга эга бўлади. Тўқтин оқимда маркази ҳосил қилинган бир-бирига урилишида ҳамда уларга гидравлик таъсир остида, шунингдек таъсир қилган сувда пайдо бўлган хаво пуфакчаларининг таъдари таъсир жараёнида майдаланади. Натигада цемент мураккаб техник мосламалардан яна майдаланади. Сувнинг физик-химик ҳосиласи ҳам ўзгаради — унинг таркибида ишқор моддаси ортали ва бу ҳам таъсир маҳсулоти сифатига ижобий таъсир кўрсатади.

Шулар натижасида бетоннинг пишиқлиги ортишидан ташқари, одатдаги технологияда пишиқлик ҳосил қилиш

жараёнини тезлаштириш учун олинган қоринма ниҳоятда заруратга ҳам эҳтиёж қолмайди. Табиий шaroитларда пишиқлик ортинги 28 кунга қўзилди. Янги усул одатдаги цемент асосида олий марка бетон ҳосил қилишга имкон беради. Унинг ёрдамида таъсир қилган бетоннинг қоринмаси озиёшига, кирини кичрайишига эришилади. Пишиқлик ортинги ҳисобига металл арматура ишлаш шаймадан.

Цемент қоринмаси пульсланувчи роторли автоматла 30 секунддан 3 минутгача ишланади. Бундай аппаратни хар қандай темир-бетон буюмларнинг ремонт установакда яшаш ва уни технологияни линияга киритиш мумкин.

Бу технология «Ташкентдорстрой» трестиде, «Москерамзитобетон» ишлаб чиқариш бирылашмасида, Москвадаги 23-темир-бетон

заводида, бошқа корхоналарда кенг қўлдан ишлатилмоқда. 23-заводнинг ўзигагина 15—20 процент бетон тежалди. Илгари бугунгача учун зарур энергияга кетадиган маблағлар озаяди. Чунки 1 тонна цементга шунча шартли ёнглиги сарфлашга тўғри келарди.

Тошкентлик олимлар ечимни натижаларини илгорий этиш давлатга ўнлаб миллион сўмини, кўндал-кўп хом ашё, энергияни тежаб беради. Улар яратган технология Англия, АКШ, ГФР, бошқа мамлакатлардан патент олинди. Техника фанлари докторлари, профессорлар А. А. Муталибов, Н. Р. Рашидов, доцент О. Д. Мурашов техника фанлари кандидати, доцент Л. М. Шварцман ишлаб чиққан бу ечим СССР Давлат мукофотини олишга қўйилди.

И. АЛИМОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Қардошлиқ қонунига биноан СОВХОЗ КЕНГАЙМОҚДА

Ўзбекистонликлар Новгород яқинида қураётган «Ташкентский» совхозининг кенг далалари устида «Днепр» бағирлаш установакларининг три ёкиди. «Ташкент» китисослаштирилган ва механизациялашган кўча колоннасининг мейворотлари 400 гектар суғорилмаган ернинг деҳқонларга топширилди. Қардош ернинг вақиллари янги гидротехник ниҳоятини фойдаланишга топшириш билан суғорилмаган майдонлар бунёд этиш борасидаги йиллик топшириқни бакарди бўлдилар. Энди ишчиларнинг умумий йиллик ишларида дала мавзунининг озмиргача яна шунча гектар ернинг экинорга тайيارлишига қарор қилинди.

Одатлар ва машина ускуналарини зиг муҳим йўналишларга солиш, тўқналиқ ҳисобини жорий этиш, турдош насларини эгаллаш туфайли қурилиш суръатларини ошириш мумкин бўлди.

Маъмурият, партне ташиқлиги коллектив орасида катта ташиқлиқ ва тарбиявий ишлар ўтказди. Конкрет топшириқлар ва уларин бакарди муддатларни хар бир бригада, экскаваторчиларнинг хар бир экипажга етказилди, маънавий ва моддий рағбатлантириш тадбирлари тушунтириб берилди. Қишда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда экскаватор машинистлари тайёрлаш ташиқлиги

Халқларимиз дўстлигининг рамзи бўлмиш «Ташкентский» совхоз деҳқонлиги комплексидан қочирилган ва суғорилмаган 900 гектар ернинг йил охиригача фойдаланишга топшириш ҳозир мейворотларнинг асосий вазифасидир.

Лесная, Новгород области, ТАСС.

Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИ ВОСИТАЛАРИ БИЛАН

«Билим» жамияти шаҳар ташиқлиги правле, инеси президиумининг мажлисида правлениенинг умумхалқ байрами — совет халқининг 1941—1945 йиллар Улуг Ватан урушидаги Ғалабанинг 40 йиллигига таъйирилик буйича тадбирларни тасдиқлади.

Президиум жамиятининг барча ташиқлотларига Ғалабанинг оламшумул тарихий аҳамияти, фахштар Германяси ва милитарис.

Япониянинг тор-мор этилишида СССРнинг хал қилувчи ҳиссаси, Совет Куролли Қучларининг ҳалоскорлик миссияси ҳақидаги тушуниш ишларини кучайтиришни тасвия этди. Лекция пропагандаси воситалари ёрдамида КПССнинг душман устидан қозонилган Ғалабадаги ташиқлотчилик ва илҳомлантиручи ролини чуқур очиб бериш лозим.

Жамият шаҳар ташиқлотчи правленияси ҳузуридаги ҳарбий билимларни пропаганда қилиш ва ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси буйича илмий-методик секция олимларига Ғалабанинг 40 йиллигига доир лекциялар мавзунини ишлаб чиқиш, шаҳар лекторларининг илмий-амалий конференциясини тайيارлаш ва уни ўтказиш, лекторларнинг махнат коллективларига ва акорли яшаш жойларига коллектив чиққини ташиқлиги

Президиум умумхалқ байрамига таъйирилик даврида пропагандининг амалдаги доимий формалари: иктимоий-сиёсий ўқувлар, тематик лекторларини, халқ университетларининг бой имкониятларидан кенг фойдаланиш лозимлигини тасдиқлади.

С. ГРОХОВСКАЯ,
«Билим» жамияти шаҳар ташиқлотининг референти.

САҲАТ ЯНГИЛИГИ «БУХОРО ОҲУСИ»

Ўзбекистон ҳужжатлари ва илмий оммабоп фильмлар киностудиясида режиссёр С. Эгай «Бухоро оҳуси» деган лентани суратга олди. Узоқ вақтдан бўён табият сирларини экранида акс эттириб келётган бу саяхатроқ ўлкамизнинг табияти, унинг ҳайвонот олами тўғри-

да кўпгина фильмларни суратга олган. Унинг картиналари халқаро кинофестивалларда муносиб тақдирланган, СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставасининг мукофотларини олишга сазовор бўлган.

Нобб ҳайвонот — Бухоро оҳуси СССР ва республикамизда кизил китобларига киритилган. Ўзбекистон олимлари Йўқолиб бораётган ҳайвонлар сонини тиклаш борасида муносиб кадам қўймоқдалар. Бухоро итмослаштирилган жайдон кўрпихонаси ва Қоракалпоғистоннинг Ва-

дайтқай кўрпихонасида Бухоро оҳусини қўпайтириш учун яна бир кўрпихона ташиқил қилинди.

Режиссёр С. Эгайнинг бу лентаси инсоннинг табияти мухофазасида қилинган масъулиятини, унинг гуллаб-яшнаши, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсининг тўла-тўқис сақланиб қолиши тўғрисидаги ғамхўрлиги ҳақида ҳикоя қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорлари—ҳаётга

ИШЧАНЛИК ФАЗИЛАТЛАРИГА ҚАРАБ

Тажриба шунини кўрсатаяти, кадрлар билан ишлашда янги ўйланган система жуда ҳам муҳим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлиб ўтган XVI пленумида, Тошкент область пленумида бу ҳақда яна бир алоҳида таъкидланди.

Р. ҚУСАЙНОВ,
«Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирылашмасининг бош директори.

публика саноатининг бошқа тармоқлари корхоналари техник даражасини оширишнинг кўпгина масалаларини ҳал этапти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми кўрсатиб ўтганидек, ленинча иш услуби кадрлар фаолиятини, қабул қилинган қарорларнинг бажарилишини қатъий назорат қилишни кўзда тутади. Ўз ҳоқ ижрозилни интизомни бўлсин (мана ўн йилдирки, электр ҳисоблаш машиналари билан назорат қилинади), хоҳ социалистик мусобақага яқун яшаш бўлсин, хоҳ ихтирочилар ёки раҳбарлар фаолиятини, кадрлар қўним-сизилигини баҳолаш кўрсат-

ЁШЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбекистон комсомолли 40 йиллик номидаги медалнинг ва истироҳат боғида бўлиб ўтган театрлаштирилган байрам серкўвб республикамизнинг шонли 60 йиллик юбилейи ва комсомолга Ленин номи берилганлигининг 60 йиллигига бағишланган. Кўшалоқ санани таранум этиш учун бу байрамда турли авлод комсомоллари — 30 йиллик комсомолли, Совет Иттифоқи Қаҳрамони С. С. Киселев, 40-йиллик комсомолли — Ўзбекистон Ленин комсомолли мукофоти лауреати, композитор В. Деметьяев, ВЛКСМ XIX съезди де-

легати, Тошкентдаги 2-пойфалат фабрикаси комсомол-йшлар бригадаси бошлиғи М. Каримова ва бошқалар қатнашдилар. Республикамиздаги таъкил кишилари байрамда қатнашиб, ўларнинг боисиб ўтган жанговар йўллари ҳақида гапириб бердилар.

ҲАМШАҲАРЛАР, СИЗЛАР УЧУН

Тошкент автовокзаллари ва автостанциялари ишлаб чиқариш бирылашмасига қарашли «Тошкент» автостанциясида Қирғизистон ССРнинг сўлим масканларидан бири — Исенқўл бағрида дам оладиганлар учун қў-

МАНЗИЛ ЯҚИН БЎЛАДИ

шимча рейслар ташкил этилди. Автообъезд транспорт бирылашмаси қардош республикага ҳар кун 4 та рейс жўнатмоқда. Дам олувчилар ва саяхатчилар кўпайган пайтда автобусларнинг сонини

14 тага етиб бораяпти.

Чкалов номи авиация ишлаб чиқариш бирылашмасининг Исенқўлдаги дам олиш зоналарига борувчи ишчилар учун ҳам алоҳида маршрутлар ташкил қилинмоқда. Бирылашма меҳнат-

кашларининг ёзги меҳнат отпускасига пайтда қулайлик яратиш мақсатида кўпгина узоқ манзилларга алоҳида маршрутлар очилди.

«Тошкент» автостанцияси бир кунининг ўзида 10 минг йўловчига хизмат кўрсатмоқда.

ШАРҲЧИ САТРАПЛАРИ

АҚШнинг ўз иттифоқчилари ва ривожланиётган мамлакатларга қарши молиявий агрессияси бейтўхтов давом этмоқда. Кейинги кунларда Ғарбининг валюта биржаларида ҳақиқий серосималик ҳужумлари қилинмоқда. Бошқа валюталарнинг ўз исқанжаси остига ўтказиб олган долларнинг қадри тинмай юқориқилимоқда. Англия фунт стерлингининг қадри-қиммати рекорд даражада паслаб

АҚШнинг молиявий агрессияси

кетди. Ғарбий Германия маркази ҳам кейинги ўн йил ичда биринчи марта долларга нисбатан шундай паст даражага тушиб қолди. Долларнинг ҳужуми АҚШ иттифоқчиларининг валюта резервларини кемирмоқда. Масалан, ГФР Марказий банки — Бундесбанкнинг ўзигагина марка қадарини сақлаб қолдиш учун бир кунининг ўзида бозорга бундан олдинги 70 миллион долларга қўшимча яна 300—400 миллион дол-

ларини чиқариб ташлади, бироқ бу йўл Ғарбий Германия маркази қадриятининг янада паслаб кетишини тўхтатиб қолди, холос. Англия банклари эса қадриятини бораётган фунт стерлингининг тагин ҳам паслаб кетишини тўхтатиб қолдиш учун банк кредитлари ҳисоб ставкаларини оширишга мажбур бўлди.

«Доллар ҳужумининг очикдан-очик қароқчилик характери ни-

жуда келтирётган ша-ронда қандай кураят гўрисида гап бўлиши мумкин? Америка банклари бу ҳақини олдин олиш мақсадида ўз ҳисоб ставкаларини оширмоқдалар. Бу эса бошқа мамлакатлар капиталларини ҳам шунга жалб этмоқда, банк ҳисоб ставкаларининг ва шу билан бирга доллар қадрининг юқориқилиши сабаб бўлмоқда. Қўшма Штатлар қарз учун олинма-

ган процент ва доллар қадрини сунъий равишда ошириш йўли билан иттифоқчилар ва ривожланиётган мамлакатлар молиявий бойлиқларини таламоқда. АҚШ бунинг ҳисобига яна шу давлатлардан ҳар йили 125—150 миллиард доллар ундириб олмақда. Бу эса Америкада жуде катта ҳарбий хароҷатлар келтириб чиқараётган бюджет камоматини юмшатиш имконини бермоқда. Ғарбий Европа мабуоти нинг ёзишича, АҚШ бошқа капиталистик мамлакатлардан ўзинг хос солиқ йиғиб олиб, бу пуллари мамла-

кетда қуролланмиш пойгасини авж олдиришга ва Америка экономикасида оз бўлсада жоиланишга эришишга сарфламоқда. Ғарбдаги етти етакчи давлатнинг ақида Лондонда ва «Умумий бозорининг Париж яқинида» олий даражада ўтказилган кенешлариде АҚШнинг иттифоқчилари қатъий бўлмасида, бу масалани кўсариб, Вашингтон ҳисоб ставкаларининг оширилишига ва бюджет камоматининг авж олдирилишига қарши чоралар қўриши кераклигини айттиди. Бироқ Вашингтон муж-

мал ваъдалар бериш билан чекланидичо, эртасига бу ваъдаларини унутиб юборди. АҚШ ривожланиётган мамлакатларнинг норозиликларига ҳам сурбетлик билан қулқол солимади. АҚШнинг оқимдан-очик молиявий агрессияси Вашингтон иттифоқчиларининг ва шу давлатларнинг манфаатларини оёқости қилиб, улар ҳисобига ўз иқтисодий чигалликларини ҳал этишга интиланганлигини кўрсатмоқда.

М. АБЛАМОВ,
ТАСС шарҳчиси.

ОБ-ҲАВО

Бугун эртаёвб соат 11 да Тошкентда 29 даража иссиқ бўлди. Бугун кечаси 18—23, эртага кундузи 34—39 даража иссиқ бўлади.

ИШЧАНЛИК ФАЗИЛАТЛАРИГА ҚАРАБ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Шу мақсадларда бўлимлар ва ҳар бир таъшиқотларнинг раҳбарлари таъшиқотга биноан уч босқичли резерв тузилди. Айтайлик, раҳбар йўғида унинг ўрнида резервнинг иккинчи логосида турган шахс ишга бошлайди. Бундай резерв таъшиқотнинг бошқарилиши барча бўғинларида бор. Бу принцип афзал томони бизнинг ҳаётимизда, бунда одамлар ишқиболни кўради, ҳодимнинг чинакам ишчанлик фазилатларини юқоридақ лавозимларда ишлаган даврида баҳолаш мумкин бўлади. Биринчи навбатда резерв малакаси оширилади.

Бундай система раҳбар кадрларнинг ишчанлик таъминоти, инженерча, бўлим, лаборатория мудири, бош мутахассисликча ўстириш имконини бермоқда. Жумладан, бўлим бошлиғи А. Цуканов бирлашмада меҳнат йўғини слесарь-электр монтажчилардан бошлайди. Кейин сирдан институтни тугаллади. Група бошлиғи, бош конструктор бўлди. Бўлим мудирининг ўринбосари Х. Жалилов бирлашмага техника бўлиб ишга кирганди. Институтни сирдан тамомлаб, етакчи конструктор, сектор мудири бўлиб ишлайди. Ю. Мамчиновнинг ўши босқичлари диққатга сазовордир. У 1973 йилда электр монтер бўлиб ишга кирган, сўнг Тошкент политехника институтини сирдан битирган, инженер лавозимига ўтди. Ҳозир эса бирлашма бош энергетигидир. Жум-

ладан, бўлим бошлиғи В. Шейн ҳам лабораториядан бўлим бошлиғига ўтди. Бундай мисолларни кўпай деб келтириш мумкин. Барча бўғиндаги раҳбарларнинг топширилган иш устасига учун масъулиятини ошириш таъдбирлари системаси аниқ регламент асосида қурилган: бу регламент унинг ҳуқуқи ва бурчларини белгилайди, аниқ шахсларга берилган лавозим ва бўғинчиликнинг бажарилиши учун маънавий ва моддий манфаатдорликка боғлиқ. Бундан ташқари ажулар чиқарилаётганда миқдор жиҳатидан баҳоланган таъдиротларнинг техник даражаси ва сифати, коллективдаги меҳнат ва икромчилик интизоми, икромчилик ҳаётдаги иштироки ҳисобга олинади.

Сўнги пайларда кадрларни қайта аттестация қилиш масалаларига катта эътибор бера бошладик. Бу иш бирлашмада вақти-вақти билан ўтказиб турилади. Аттестация комиссиялари барча бўғинлар ва хизматларда тузилган. Жумладан, марказий бош мутахассислар, хизматлар ва бўлимларнинг раҳбарларини аттестациядан ўтказолади. Утган йил масалан, бир неча бўлим бошлиқлари ва уларнинг ўринбосарлари ишчири узоқ бериш орқали эғаллаб турган лавозимга муносиб эмаслиги таъин олинди ва аттестация натижалари бўйича пастроқ ишларга ўтказилди. Бу ишлар эғаллаб турган лавозимларига барча кўрсаткичлар бўйича муносиб бўлмаганликлари учун эмас, балки баъзиларида истиқболни кў-

лаб фикр юритиш, баъзиларида янгиликни ҳис этиш этишмаслиги, бошқа бирларда эса янги ютуқларнинг жорий этиш истаги йўғини тўғайли аттестациядан утмадилар.

Бироқ, кадрлар қўнимчилигини камайтириш бўйича амалга оширилаётган ишлар ўз натижаларини беришти. Лекин биз кутган даражада тез эмас. 1980—1983 йилларда қўнимчилик бир ярим баравар камайди. Биз мутахассисларнинг ўз вақтида ўқиниш таъминлашга, уларнинг меҳнат ва дам олиши, соғлом психологик муҳитни юзага келтириш, ишлаб чиқаришни бошқаришга, коллективнинг кўп қиррали фаолиятининг турли масалаларини ҳал этишга жалб этиш учун зарур шароитлар яратишга ҳаракат қиламиз.

Ҳар душанбада раҳбарлар ўз коллективлари олдига сўзлашлари, ҳар жума кунин бош директори, партия кумитети секретари, касаб-союз кумитети секретари, комсомол кумитети секретари ҳафта мобайнидаги воқеалар тўғрисида активга ахборот бериши қонда бўлиб қолади.

Фан ва техника тараққиоти суръатларини жаддалаштиришда, ишлаб чиқаришга янги техника ва технологияларни жорий этиришда кадрлар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш муҳим аҳамиятга эга. Бунда янги ишчилар тайёрлаш, эскирларнинг малакасини ошириш ва ўқаш масаларга ўргатиш кўзда тутилди.

Инженер-техник ҳодимларнинг ҳам малакаси оширилади. Директор ўринбосари А. Беда, бўлим мудири ўринбосарлари Г. Цедик, Г. Исмомов кадрлар тайёрлаш институтини (Ростов-Дон шаҳри) тамомладилар, бирлашма бош директорининг ўринбосари А. Сумбулов СССР Министрлар Совети қондаги халқ ҳўжалиги академиясида ўқинди.

Ҳозирги шартларда «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада усули меҳнаткашларни ишлаб чиқаришни бошқаришга жалб этиш ва уларни тарбиялашда иш самардорлигини оширишнинг муҳим йўғини бўлиб қоляпти. Бригадалар жамоат ишлаб чиқариши интенсиблигини янада оширишда муҳим роль ўйнаб, меҳнат коллективининг асосий ишлаб чиқариш ва социал ячеймаси бўлиб қолди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

СОВЕТ БУЮРТМАЧИЛАРИ УЧУН

БУХАРЕСТ. Румин машинасозлари совет буюртмачиларига «дон ва бошқа соқилувчан юк ташийдиган юбилей—10 мингича вагонни жўнатдилар. Шу тарафга улар СССРга махсулот юбориш ярим йиллик пиланини барвақт бажардилар. РСРда совет лойиҳаси асосида қурилятган 70 тонна юк кўтарадиган баҳайбат темир йўл вагонлари юксак техникавий ва эксплуатацион сифатлари билан ажралиб туради. Уларни ишлаб чиқаришда республиканинг Ард, Тирну-Северин ва Нарокалдаги етакчи вагонсозлик корхоналари катнашмолади. Совет ҳамкасблари эса Руминияга гилдираклар, тормоз ускуналари, пўтлонка прокати юбориб туришибди. Шонли во-

ЕТАКЧИ КОРХОНАЛАРДАН БИРИ

БУДАПЕШТ. Роботнинг пўлат «бармоқлари» рангли телевизорнинг кинескопини технология стэндларидан таъшиқоти контроли бўлими линиясига тез ва қаққон ўтказиб қўйди. Шу ва бошқа кўғина ишлаб чиқариш операцияларини Венгриядаги «Микроэлектрон» и «а» бирлашмасининг инженер ва техникалари ясаган санает мануфактурлари бажара олади.

Ишга туширилгандан буюн ўтган уч йил мобайнида бу корхона тармоқдаги етакчи корхоналарнинг бирига айланди. Ҳозир унинг коллектив санает роботларидан ташқари ЭХМлар учун комплектлаш узеллари, жўда аниқ ишлайдиган ўлчов приборлари, илмий таъдирот маркалари учун бошқа асбоб-ускуналар ишлаб чиқармоқда, янги илгор технологияларни ишлаб чиқмоқда.

Корхонанинг махсулоти Венгриядаги эмас, чет элларда ҳам яхши маълум. «Микро-

Энг кекса киши

Ақоли рўйхати маълумотида Вьетнамда истиқомат қилувчи 2730 киши ўз йилдан ортук умр кўрганлиги қайд этилган. Узоқ умр кўрувчиларнинг 80 процентини аёллар ташкил этади. Мамлакатдаги энг кекса киши эса Деңхон Ву Тхи Ми бўлиб, унинг ёши 143 га тўғди. Бу ҳақда «Вьетнам» журнали хабар беради.

Кўнгиноқлар ремонтини

Мана бир неча ҳафтадирки парижликлар оламга машҳур бўлган Нотр-Дам соборидagi кўнгиноқлар жарангини зийнатишмоқда. Утган асрда қўйилб, соборнинг шимоли минорасидан жў олган бу беш кўнгиноқ реставрация қилинаётди. Улардан энг оғирининг миқдори 1800 килограммдир. Шуниси ҳаракатлилик, бу кўнгиноқларнинг ҳар бири аёллар исми билан юртилади. 14 июлда Франция милли байрами — Бастилиянинг забт этилиши кунда кўнгиноқлар бундан қирк йил муқаддам Парижнинг фахшарат босқичларидан озод қилиниши муносибати билан жаранга-индек яна курадли куч билан жарангайдилади.

Ўзига хос услуб

«Лянхэ вань бао» газетасининг ёзишлар Сингапурда ишсизлар сонин 1982 йилнинг биринчи ярмидаги 2,6 процентдан ўтган йилнинг биринчи ярмида 3,2 процентига ошди. Лекин шунга қарамай, деб хабар беради меҳнат министрлигининг вақли, Сингапур деярли иш билан таъминланган мамлакат ҳисобланади. Чунки республикада ишсизлар сонин 4—5 процентни ташкил этсада, ҳар бир ишқибозга яраша касб-кор билан шўғулланади.

Пассажирлар кўтқариб қолинди

Қонга келиб урилган «Сандансер» лайнердаги 787 пассажир ва кема экипажи ҳаётини сақлаб қолиш учун кўтқарувчилар роппароса тўрт соат вақт сарфладилар. Алёкса курси билан борайтган судна Канаданинг Британия Колумбияс вилояти соҳилларини яқинда аварияга учурган. Кемадаги пассажирлар омон-эсон олиб чиқилгандан кейин «Сандансер» шу яқин ўртадаги докка режонга қўйилди. Бу ҳақда ЮТИ агентлиги хабар беради.

Рекорд кўрсаткич

Бомбейда (Ҳиндистон) бир суткада 544 миллиметр миқдорда ёғимр ёғди. Рейтер агентлигининг хабар беришича бу юз йил давомида йўл берган рекорд кўрсаткичдир. Сурнали сел порт ишларини тўхтатиб қўйди. Темир йўллар ва шаҳардаги бошқа транспорт коммуникацияларига катта зарар етказди.

Байрам тарадудини

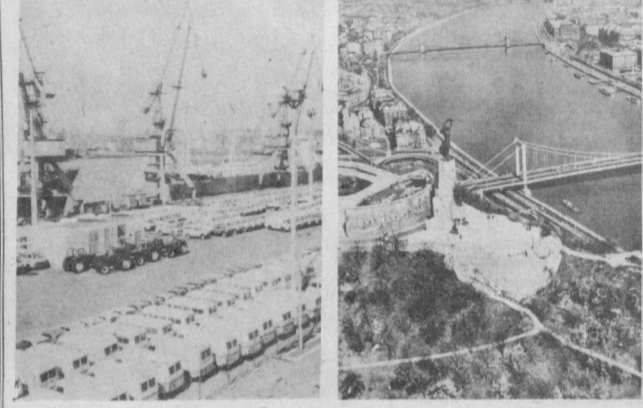
Гайанада Кариб ҳаволидаги Британия мустақилликларига қўлчилик бекор қилинганлигининг 150 йиллик байрамига ҳозирлик қилина бошлады. 1 августда ишонландиган шу байрам кунини режонинг илгиз тилида гапшувчи ҳамма давлатларда милли байрам деб эълон қилинди.

Гайана поитахтидаги тантаналар

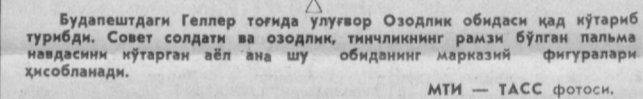
парламент биноси олдидagi расмий маросим ҳамда мактаб ўқувчилари ва студентларнинг паради билан бошланади. Мамлакатнинг бошқа шаҳар ва районларида митинглар ҳамда йилгишлар бўлиб ўтади. Гайан миллий паркида «Саньат фестивали—84» ўтказилди.

Юблеининг байрам қилиниши

деди бу ерда шонли санага бағишланган таъдирларга тайёргарлик қилувчи миллий комиссиянинг раиси, маориф министри Р. Чанди-Сингх, еш авлодини муносиблик ва тенг ҳўқуқлилик учун кураш аъаналари рўҳида тарбиялаш ишда муҳим роль ўйнайди. Гайана аҳолисини социал-иқтисодий тараққиёт режаларини бажаришга сафарбар қилишга қўлчилашади.

Руминиянинг Констанца порти жаҳондаги энг йирик портлардан бири саналади. Порт оймаҳонаси 200 миң тонна юк сақлашга мўлкаланган. Республиканинг «бош денгиз дарвозаси» ҳисобланган бу порт ҳар кунини турли мамлакатлардан келган 70 га яқин кемаларни қабул қилади. СУРАТДА: Констанца портига.

Будапештдаги Геллер тоғида улғувор Озодлик обидаси қад кўтариб турибди. Совет солдат ва озошлик, тинчликнинг рамзи бўлган палёба навдасини кўтарган аёл ана шу обиданинг марказий фигуралари ҳисобланади. МТИ — ТАСС фотоси.

КООПЕРАЦИЯ ЙЎЛИДАН

СОФИЯ. Силестра шаҳридаги «Оргтехника» комбинати Социалистик Итисодий Интеграция тўғайли Болгариянинг электрон ҳисоблаш ва микропроцессор техника ишлаб чиқарувчи етакчи корхоналаридан бирига айланган. Бу йил корхона йилнинг 20 йилги юбилейини нишонлайди. Шу йиллар мобайнида унинг махсулоти дунёнинг кўпгина мамлакатларида, иттифоқда яхши шўҳрат қозонди.

ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚ БАЖАРИЛДИ

ХАНОЙ. Социалистик Вьетнамдаги энг катта Фалай исқилқик электор станцияси қурувчилари ва уни ишлатувчи ҳодимлар меҳнатда катта ғалабага эришдилар. Совет Иттифонининг ёрдами билан қурилятган станциянинг биринчи блокда йил бошидан бери 400 миллион киловатт-соат электор энергия ҳосил қилинди. Йиллик топшириқ бажарилди.

ИЛЛИК ТОПШИРИҚ БАЖАРИЛДИ

Фалай ҳозир Вьетнамда энг катта электор станция масканига эмас, шу билан бирга республиканинг юқори малакали ишчи кадрлар тайёрлаш макони бўлиб қолди.

ФРАНЦИЯ, Касаба союз бирлашмаси меҳнат бирлашган конфедерациясининг дэвэтига биноан Лотарингия меҳнаткашлари ҳаракат кунини ўтказдилар. «Юманите» газетасидан олинган ушбу суратда «Саслар» металлургия концерни корхоналардан бирнда ишчилар митинги таъсирланган. ТАСС фотохроникаси.

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛГОРЛАРИ ЮҚОРИ СИФАТ БИЛАН

Корхонамиз ўқув ишлаб чиқариш комбинати бўлгани билан халқ ҳўжалик махсулотлари ишлаб чиқаришда районимизда салмоқли ўринни эғаллайди. Ҳар йиллик бу йил ҳам 359 миллион сўмликдан ортук юв-рўзгор ва ҳўжалик молларини ишлаб чиқарамиз. Ишчиларимиз ва мастерларимиз ўз ички имкониятларини чамалаб республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейини нишонлагандан кўтўғинида планга қўғимча бир неча миң сўмлик махсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олишти.

Уз зиммализга олган социалистик мажбуриятимизнинг тўғлиқ бажарилишини таъминлаш учун цехлар, ора, ишчиларува социалистик мусобақани тобора аваб олдирамиз. Мана бир неча марта Тўра Маъдамов етакчилиги қилган корхона цехи ишчилари гўлиблигини қўғдан бермай келишмоқда.

Цехнинг Аҳмад Ахмедбеков, Шарифа Номилова, Раҳима Аноркулова, Исмомилжон Хоммуҳаммадов, Дилфуза Тоирова, Любовь Сухонова ва бошқа ишчилар бири беш йиллик пансионлар бажариш ташаббуси билан чиқашганди. Ташаббускорлар вафдо қилишмоқда. Ҳозирги кунда улар ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилишмоқда.

Ташаббускорларимиз ва уларнинг издошлари ўзлари ишлаб чиқарётган ҳар бир махсулотнинг юқори сифати учун жон куйдиришмоқда.

Бизнинг ўқув ишлаб чиқариш комбинатимиз республикамизнинг ҳамма област ва шаҳарларидан келган ишчиларга ишлаш малакасини кўнган ўргатиб келмоқда. Кейинги уч йил ичиде ўзимизга турдош бўлган санает учун кўдан ортук малакали ишчиларни тайёрлаб бердик. Шунингдек ўзимизда ҳам қўғлаб ишлар малакали ишчилар қаторига қўғилди.

Уқув комбинатимизда бешта асосий цех бўлиб, уларда кўк рангдаги бўёқлар, белилар, пластмасса ил рўзгор юмалари, ҳўжалик товарлари, фотосмалар учун альбомлар, жами 30 дан ортук махсулот ишлаб чиқаришмоқда. Уларнинг 12 таси Сифат белгиси билан таёғрланмоқда.

Коллективимизнинг ҳар бир аъзоси республикамизнинг шонли юбилейига муносиб меҳнат соғвалари ҳозирлайдилар. Бундан кўнган ишчиларимиз ушбу ҳўқуқ билан ташкил этиб меҳнат интизомининг янада мустаҳкамлаверамиз. Домий шпоримизга айланган «Махсулот сифатига — ишчи нафолати»га қатъий амал қилган ҳолда ишлаймиз.

А. РЯБОВА, Чилнозор районидеги 2-ўқув ишлаб чиқариш комбинати директори.

Қардошлик қонунига биноан ШИМОЛГА МЕВА ЮБОРИЛМОҚДА

Шафтоли ортан дастлабки транспорт самолётлари Фаргона водийсининг аэропортларидан Узоқ Шарққа учиб кетди. Шундай қилиб, Ўзбекистон авиаторларида «мева маъсулоти» авжига чиқа бошлады: ҳар кунини Узоқ Шарққа, Заполярье, Сибирга кўғдан-кўғ янги мева ва сабзавот олиб кетилмоқда.

Ўзбекистон граждани авиацияси бошқармасида маълум қилишларича, шу йил самолётлар ёрдамида мамлакатнинг олс районларига бултўғидан 15 процент кўп—қарийб ўн миң тонна боғ ва полса махсулотларини элтиш мўлкаланади. Аммо ана шу мақсадларга ажратилган транспорт машиналари сонин кўғайтирилмади. Шунга қарамай ҳозир юк ташкил қилишда қимматбаҳо ишчиларнинг «бекор қатнашини» анча қисқарттириш, улардан фойдаланиш самардорлигини ошириш мумкин бўлади. Мамлакатнинг олс районларидан харидорлар қўғимча юзлаб тонна юк помидор, олме, олхўри, шафтоли, ўржк, узум оладилар. [ЎзТАГ].

Ҳамза району тобора чирой очиб борапти. Бу ерда кўғина турар-жой бинолари қад кўтармоқда.

Турли касб эгалари ФИДОЙИ

Марказий диспетчерлик хонасида телефон жиринглади. Кўчқоров эшитади.

«5-квартал» бени яқинида троллейбус сими узилди, теда чора қўғиниғиниғи сўраймиз.

Ўғлиш ака тасодифан бўлган авариянинг олдин олинш мақсадида дарров энергия ҳўжалиғи бўлимидаги аварияни қайта тикловчи Солиҳ Дадабоев ва Уркин Абдуллаев бригадасига маълум қилди. Ҳан троллейбуслар ҳаракати йўғна қандай қўғилатганиги ҳақиде телефон орқали тез-тез маълумот олиб турди.

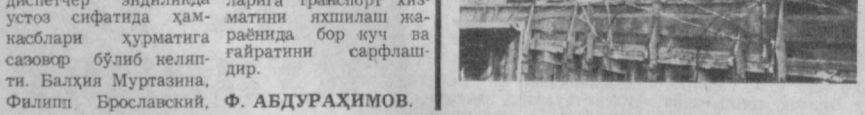
Шарафли касб эгаси коммунист Ўғлиш ака Кўчқоров салкам 30 йилдан бери ҳаракат хизматида сидикидилдан меҳнат қилиб келмоқда. У диспетчер ёки ҳаракат ревиזורи бўлиб ишламасини ҳамшаҳарлар и н и н г электор транспорта бўлган эҳтиёжини қондириш йўғида фидоилик қилмоқда.

Бир вақтлар ишчилармон М. Бобожонов, М. Гольдштейн шогирди бўлган бу камтар, тақдир билан ва билимдон диспетчер андиқликда устоз сифатида ҳамкасблари хўрматига сазовор бўлиб келляпти. Балхия Муртазин, Филипп Брославский, Ф. АБДУРАХИМОВ.

Ҳозирги кунда Ўғлиш ака ўз ҳамкасблари билан бирга Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясини ташкил топган кунининг 60 йилги шарафига бошланган социалистик мусобақадан актив иштирок этишмоқда. Унинг олний мақсади ҳамшаҳарларига транспорт хизматини яхшилаш жараёнида бор куч ва гайратини сарфлашдир.

СССР 50 йиллиги номли «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллектив республикамиз учун кўғул йилда пахтакорларга юксак сифатли тракторлар етказиб беришга эришди.

СУРАТДА: тракторларни жўнатиб жараёнида. Ҳ. Мирзакаримов ва М. Нуррадинов фотолари.

ЛУКМА БУДИЛЬНИК КЎРГАН БОРМИ?

Мабодо ҳамма нарса бор уйиғизда оддий чинқирок соат—будильник бўлмаса дарров руҳингиз тушиб кетмасин. Чунки сиз «йил» эмасиз, гапимга ишонаверинг. Жўда керакли бўлган бу матоҳин ҳозир қўғлаб ҳамшаҳарлариниғиз шаҳар мағазинларидан тополмай сарсон. Агар астойдил изланса топилайдиган нарса ийқ дейишди. Балкин шундайдир. Лекин будильник бундан илгир. Ҳозир энг серғайрат ва энг серғайрат ла одам ҳам уни изламай қўғган. Улардан бири ишчи Ю. Толипов бизга мактуб йўғлаб шундай дебди: «Йил бўйи чинқирок бор соат излаб юрагим чинқириб юборди. Энди уни тополмаслиғимга амин бўдим.»

Хуллас, будильник керак. Бун ҳозир ҳамма билади. Чунки у дамага керак-да! Лекин бу матоҳга муҳтожлардан— муҳтож бир ташкилот бор. Рўйхат бошшига энг аввало халққа уни етказиб бериш лозим бўлган ушбу мутасаллим ташкилот — «Ташкульторг» [директор В. П. Гордан] раҳбарларининг номларини битиб қўғиш керак. Сабоби улар қозғобозликдан қўғи бўшмай, бўшаганида эса эснаб, бўшаб қолшан. Уларни бу ширин уйқудан уйғотиб қўғиш учун эса баҳайбат будильник керак.

Будильник кўрган борми? М. ЮСУПОВ.

— Газетхон шикоятни ўғинли. Қурилиш учун лойиҳа-смета ҳўжатлари тайёр бўлмаганлиги учун биз бу ишни бажара олмаган эдик. Ҳозир Запорожская қўғида «Водоканал» трестидегиларнинг айби билан кўчаларга водопровод қўғури етказишга олмаётганиги таъдир қилинган эди. Редакция водопровод тарзоқлари бошқармаси бошлиғи Ш. Шохалимовдан қўғидаги жавобни олди:

МАНГУ БАРҲАЁТ

1945 йил. Совет ҳалқининг зафар байрамга саноқли кунлар қолган. Тошкентдаги хонадонлардан бирига почталовон уч бурчакли мактуб келтирди. Унда куйидаги сўзлар битилган эди:

«Ассалому алайкум, меҳрибон онажоним! Жондан азиз, ақалдан ширин уяқонларим. Мен соғ-саломатман. Душманни изма-из қувмоқдамиз. Ҳозир Берлинга яқинлашиб қолдик. Тез кунларда қийдор кўришиб қоларимиз...»

Афсуски Юсуф Екубов ўз онажорини, ширин-шакарларини кўриш насиб этмади. Кута-кута сочлар оқарган меҳрибон онажоним, тиқ этса

эшикка боқиб, йўлда кўзлари нигорон бўлган укаларини кўнсага бо-са олмади...

Немис-фашист босқинчилари мамлакатимизга бостириб кирган кезларда Ватанимиз шон-шарафини озодлик учун мурдадас жангга отланган ватанпарварлар сафида тошкентлик Юсуф Екубов ҳам бор эди. Жанг майдонларида масорат намунасини кўрсатди. «Жанговар чақирин» фронт газетасининг 1945 йил 13 март сониде куйидаги сатрлар ёзилган: «Екубовнинг ниқобланган танки унинг оқсиде турарди. Душман учма узокда эмас эди. Бирдан рақиб танкларни бостириб келиб қолгани

ҳеч гап эмас. Шунинг учун ҳам Екубов ўз машинасини ниқоблаб, ўт очин учун қуйлай маррани қидирди. У пасткам ерга тушавериши ташлади. У ерни механик-ҳайдовчи гвардиячи сержант Сергей Богомоловга кўрсатди. Сергейга қандай йўл тутиш кўрайдиларини тушунтирди. Танк турган уй орасидан пасткамликни кузатиш қийин эди. Радист гвардиячи сержант Гербековнинг кузатувчиликка қўйишди. Кўп ўтмасдан пасткамда немис танкларни пайдо бўлганини хабар қилишди. Кеч кириб қолган эди. Туман пардаси орасидан душман машиналари кўзга ташлана бошлади.

— Унг томондаги танкка ўт очинлар! — буйруқ берди Ю. Екубов. Ўт очилди. Бир танк ёнди. Қолганлари чекинди.

Сержант Гербеков бошқа томондан ҳам душман келётганини хабар қилди. Екубов машинасини унинг ёнига олиб борини ташлади. Ҳўлда жангчилар пасткамда икки-уч немис танкни қўриб қолди. Екубов экинчи фрицларнинг танкларига қарши ҳужум бошлади.

Душман снарядлари устма-уст экинча ёнида портлар, механик-ҳайдовчининг чаққонлиги, машинани дам орада, дам олган ҳаракатланганини туйғайди унга ўқ тегмайтган

ди. Степанов душман устига тиймасиз снаряд ёғдири. Фашистларнинг машинасини йиқитди. Иккинчи танкини Совет Иттифоқи Қаҳрамони Крайнов экинчаи портлатди.

Гитлерчилар ҳар икки томондан ўз танкларини қарши ҳужумга ташладилар. Улар доворак экинча ўқиға дучор бўлдилар.

Бу Юсуф Екубов ва унинг жанговар дўстларининг она-Ватанимиз мустақиллиги, ҳўлда қилган жангларидан айрил лавҳалар, холос.

Жасур жангчи совет халқининг Галаба кунларидан қувончларига шерик бўла олмади.

3 май кун доворак

жангчининг онаси Ойша хола Файзиева қора хат олди. «Сизнинг ўғлингиз гвардиячи лейтенант Юсуф Екубов социалистик Ватан учун бўлган жангда ўз қасамедига содиқ ҳолда мардлик ва жасурат кўрсатиб 1945 йил 2 май кун ҳалок бўлди. У Берлин шаҳрига дафн этилди».

Ҳозир Юсуф Екубов ва унинг сафдошлари абадий уйғуда ётган эди. Улар бо барпо этилган. Бу муқаддас туғроқда доналар мул-ҳечаклар яшаш туради. Халқлар бахт-саодати йўлида ўз азиз жонини фидо қилган қаҳрамонлар номлари мармар тошларга зарҳал ҳарфлар билан битилган. Мангулик раъзи, совет жангчиларининг қаҳрамонлиги белгиси бўлиб турган бу ёзувлар орасида гвардиячи лейтенант Ю. Екубовнинг ҳам номи бор.

КАВКАЗГА САЁҲАТ

Кўхна ва ҳамisha навқирон шахримиз — Тошкентнинг 2000 йиллиги муносабати билан «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари Ўзбекистон ССР Езувчилар союзи билан биргаликда ташкил этган «Тошкент таронаси» конкурснинг гойиблари бўлиш журналистларнинг катта гуруписи пул муко-

фотлари ҳамда Совет Иттифоқи бўйлаб саёҳат путевкалари билан тақдирланган эдилар. Яқинда журналистлар Нусрат Раҳматов ва Насриддин Муҳаммадиев ана шундай путевка билан Кавказ бўйлаб сафарда бўлдилар. Қуйида эътиборингизга уларнинг сафар таассуротларини ҳавола этмоқдамиз.

Фан ва техника янгиликлари

ШЛАК ПУЛАТДАН ҚИММАТ

Ключевск темир қотишмалари заводиде шлак деган атамэ дастлабки салбий моҳиятини йўқотди: у чиқит эди, энди қўшимча нодир металллар олишда ҳамда алоҳида оташбардош цемент ишлаб чиқаришда қимматли хом ашё бўлиб қолди.

Челябинск металлургия илмий-тадқиқот институти. Урал бинокорлик материаллари илмий-тадқиқот лойиҳа институтининг мутахассислари темир қотишмаси заводи тоҳимлари билан биргаликда ишлаб, чиққан шлакдан металл ажратиб олиш янги технологиясини корхонада чиқитиш ишлаб чиқариш проблемасини ҳал этди.

У ерде яратилган технология шлакдан қўшимча хром, титан, ниқобий ва бошқа қимматли металллар олишга микон берди. Шу билан бирга бу металлларни ажратиб олиш натижасида шлакнинг ҳосаси ҳам ўзгариб кетди ва у аниқ соф ҳолда оташбардош цемент, синтетик шлак олишга яроқли бўлиб қолди.

Челябинск металлургиялари ҳамда машинасозлик ва химия саноати бир қанча корхоналарининг тажрибаларидан маълум бўлишча, термик печларда шундай цемент ишлаб чиқаришда унинг бардошлигини одатдаги терилган ёшт-никдан бир неча марта юқори бўлиб қийди.

Ключевск заводи янги, янада тоза технологияга ўтиш билан қўшимча қувватларини ишга солма, махсулот ишлаб чиқариш ҳажмини бир ярм баравар қўлайтирди. Реконструкция қилиш пиланида таъомилла чиқитиш технологияга ўтиш ҳамда илгари уйлиб қолган шлак тепаларини ишга солиш кўзда тутилган.

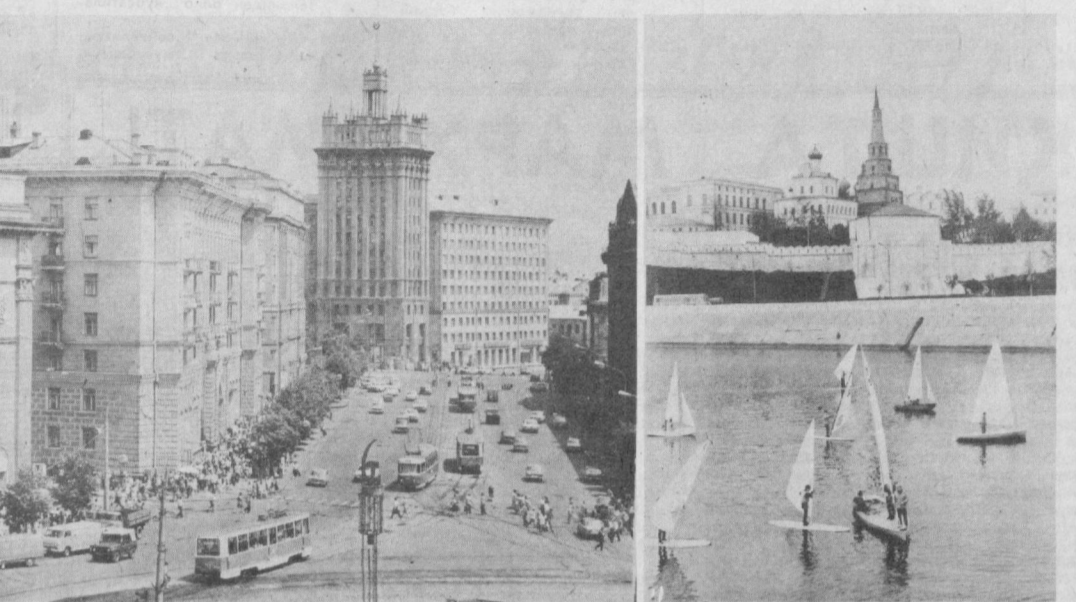
Е. ТКАЧЕНКО. [ТАСС].

АВТОМАТГА ТОПШИРИЛДИ

Тахнатош бинокорлик конструкциялари ва деталлари заводиде алюминий пайвандлашда ишлатилган қимматбаҳо инертнинг газ — арбонинг бирон тўғалми ҳам энди нобуд бўлмапти. Арбонин тешаш гаки автомат экинмасига юклатилиб, шунга эришилди.

Илгари пайвандлаш агрегати инокпани қўл билан босиб ажратиларди. Лекин инокпани босганингда горелка ишлаб яради ва газ атмосферасига чиқиб кетади. Инженерлар пайвандлаш агрегатиға автомат кляпан қўйдилар, пайвандлаш тутиганида кляпан аргон ўткизичини бўлиб қўяди. Бу нарса йилга 10 минг сўмлик фойда келтирибгина қолмай, пайвандловчилар меҳнат унудорлигини 10 процент оширди. Пировад натикда мамлакатнинг йўлгина районларида магистрал газопровод қурувчиларига машина-ускуналар бир маромада етказиб бериле бошлади.

[УТАГ].

Жонажон-Ватан бўйлаб

Харьков. Роза Люксембург номидаги майдон. Қозон шаҳри. Казанка дарёси узра ранг-баранг ёлканлар ҳилпирайди. М. Тур ва Е. Логанов фотолери. ТАСС фотохроникаси.

ИЖОД УФҚЛАРИ

Рассом устахонасида

Ҳар бир истеъдод соҳиби санъатга ўзининг бетакрор образлари, воқеалини ўзига хос тасвирлаш йўллари билан нақад қўйди. Театр расоми сибаида ижодий фаолиятини бошлаган Муборак Йўлдошев ҳам ана шу соҳада ўз истеъдодини намойиш эта олди. Островский номидаги Тошкент театр ва расоомлик санъати институтининг битириб А. Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик Катта театрида, сўнгра эса Самарқанд опера ва балет театрида рассом бўлиб ишлади. «Равшан ва Зулхумор» музикали драма-сини, «Тоҳир ва Зухра», «Зулматдан зиё» опералари, «Қўшиқ алагаси», «Тановар», «Жизель», «Богчасарой фонтиани», «Болеро», «Шпеняна» балетлари учун ишланган декорациялар мусаввир-

га катта шухрат келтирди. Рассомнинг «Лайла ва Мажнун» спектаклига яратган безаклари эса ёш театр расоомларининг Ёутунит-фоқ кўргазмасида юксак баҳо олди.

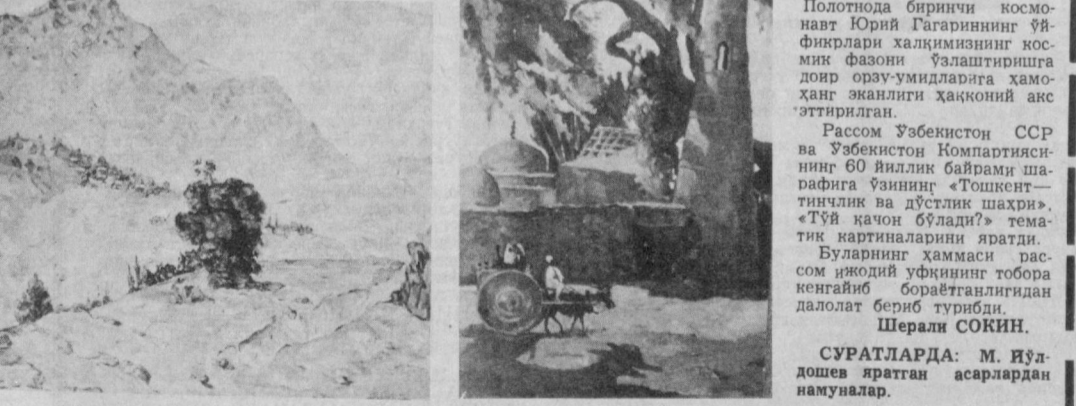
Асар моҳиятини чуқур аниқлаб етиш, мавзунини ноиз ҳис қилиш, монументал символик ҳалюмалар яратиш, чуқур лиризм, миллийлик, профессионал маҳорат Муборак Йўлдошевнинг Самарқанд опера ва балет театрида яратган ўн беш спектакль безаклига хос бўлган муҳим жиҳатлариди.

Муборак Йўлдошев яратган саҳна безакларини назардан ўтказар экансиз, уларда рассомнинг ранг-баранг палитраси кўзга ташланадиган декорациялар мусаввир-

мини очиб бера олганлигига иқдор бўласиз.

Нейинги йилларда Муборак Йўлдошев тасвирий санъатининг манзара, дастгоҳли рангтасвир, портрет, натюрморт каби жанрларида ижод этиб келмоқда. Рассомнинг «Самарқанд», сериясига кирган «Бибиноним мадрасаси. Кўёш боғини чоғида шафақ», «Бибиноним мадрасаси. Чошгоҳ», «Сизиб», «Кўёш боғини олди-зода», «Ҳон бозори», «Қозил маънариларида алоҳида бир тугай, саммийлик, бетакорлик кўринади.

«Мана, қаршимизда рассомнинг «Сут соғувчи» портрети. Полотнода қизил ва сариқ ранглар етакчи ўринини эгаллайди. Қаҳра-лоннинг эндида камалдан андоза олинган рангин ли-

Ажойботлар оламида ҚИММАТБАҲО ЗАҲАР

Медицина фанининг вазани ўраб турган илондан иборат рамзи ҳаммага таниш. Химикдан узок бўлмаган Москва серпентарийсида заҳар берадиган тирек илонни кўриш мумкин.

Бу ерда тўрт мингтадан кўп ўрмон қора-

илони бор. Улар очик ҳаводаги вольтерларда сақланади.

Кирза этик ва тирсагинча борадиган қўлқоп кийган герпетолог вольтерга кириб чаққон ҳаракат билан эҳтиёт бўлиб илонларни матрапчага йнғади. Орадан бир соат ўтгач

лаборатория ёнида беш юзта илон заҳар бермоқ учун нават «кутиб туради».

Мутахассис дадил ҳаракат қилиб матрапдан илонни чиқариб олади. Ҳаводаёқ унинг бошини бармоқлари билан қисиб олиб, заҳар йинғилдиган идиш о-

зига яқинлаштиради. Илон ползатилен пленкани чақиди ва зўрга сезиларли шаффоф томчи стаканчага томади.

Сўнгра махсулотни махсус идишга ағарилиб унга термостатик ишлов берилди. Шундан сўнг сал-сарик кристаллар — кўруқ заҳар қосил бўлади.

Саксон йилдан ошиб-дики, илон заҳари бутун дунё институтида идиш илмий жиҳатдан тадқиқ этилмоқда. Олимлар, илон заҳа-

ри — тирек табиатнинг хоссалари жиҳатдан ноб махсулот эканлигини, жуда қимматли, кўпича беназир биологик актив моддалар ва ферментлардан иборат бўлишини тасдиқладилар.

...Қора илонларни қирриш тақиқланганлигини унутмайлик. Улар унчалик хавфли эмас ва ҳеч қачон одамга биринчи бўлиб ташланмайди. Нафи эса каттадир.

БОЛА НЕГА ЖАРОҲАТЛАНДИ? Пйёда нитозом йўл ҳаракати завфисизлигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этди. Шундай экан, аввало ўзимиз йўл ҳаракати қондаларига рноя эълонимиз, бошқалардан ҳам шунини талаб қилмоқчимиз лозим. Йўлда, айниқса кичик ёшдаги балаларнинг ҳаракат-ланмишга беларво қара-нислигимиз дардор. Чилнозор массиви-нинг серкатнос кўчалари-дан бирқанда 2 йиллик Руслян транспорт қатнов

Тбилиси шаҳридаги она-Гуржистон ҳайкали узок-узоклардан кўзга ташланиб, ўзига чорлаб туради. Салобатли ва пурвиқор онанинг бир қўлида қилма, бир қўлида эса шароб тўла жом.

Туғроғи бўлиб, иккинчи бабоғат муздайил Бу ўлгага кимлар кўз олайтирмади дейсиз! Лекин халқимиз енгиб бўлармики!! Бу юрта душман қилнига дуч келди, дўст шароб сипқарди. Зотан:

Бу юрт тарихи ҳам еридек қадим, Қалъёо эҳромлар гувоҳдир бўнга. Евлар қаршида бунмаган қаддин, Талипиниб яшаган у ёруғ кунга.

Энди боши узра парвона оғтоб, Сарҳадсиз Ватаниннг бир гўшисини, Кўзаларда жўшар тиллоранг шароб.

Элининг кўксиде дўстлик шан туйғу!

Грузия нисбатан юкчи республика. [Грузия майдони 69.700 квадрат километр]. Аммо ана шу юкчи ўлка тарихига Шота Руставели, Петр Багратсон, Илья Чавчавадзе сингари машҳур сиймоларини берганлиги билан ҳақли равишда фахрланган.

Ҳар бир юрт ҳақида тўла-роқ тасаввурга эга бўлиш учун аввал унинг бозори, сўнг мазорини кўриш керак, дейиш-майд. Ёзда мазарима иссиқ бўлмайдиган, қишда туғроғи музламайдиган, хуллас табиатнинг ўзи ардоқлаган бу ўлкада бозорлар нисбатан ёшиқ бозорлардан кўра қурғакроқ. Ёшиқ бозорлардаги саранком-сарангчилик, озодалик диққатингизни тортмай қўймайди. Энг муҳими улар тўқини. Грузин туғроғида ўсадиган ноз-неъматларнинг ҳаммаси шу ерда намойиш қилинади.

Қабристонларнинг ҳам ободлигига ҳавасингиз келмади. Улкан қора мармарлардан навқирон йиғиллар, мунис ёллар мўнаб билан боқиб тургандек бўлиб сизга. Атроф дарехтлар ва гуллар билан қопланган.

Мтақиминда — муқаддас тоғ Тбилисининг ҳамма бурчагидан жуда яхши кўришиб туради. У денгиз сатҳидан 727 метр, Куруда дарёси сатҳидан эса 400 метр баландликда жойлашган. Ундан куйроқда эса Грузия ёзувчилар ва жасолат арбобларининг пантеони жойлашган. Бу ерда халқнинг асл фарзандлари, ақолиб шахсларнинг қабрларини эиберат қилиш мумкин. Айниқса, машҳур рус ёзувчиси, «Ақлплик балоси» комедиясининг муаллифи Александр Грибоедов қабри ҳамisha эибератчилар билан гавжи бўлади. А. Грибоедов генерал-лейтенант, князь Александр Чавчавадзениннг қизи Нина Чавчавадзега уйланинган ва шу тарихи грузин халқининг ҳам фарзандига айланган эди. Уша пайтда драматургининг кўпгина асарлари Тбилисда ҳам муваффиқиятли сахналаштирилган ва намойиш этилган. Россиянинг Эрондан элчиси бўлган А. Грибоедов 1829 йилда қора гуруҳлар томонидан ваҳшиётга учирди. Узининг васиятига кўра Грузияга олиб келиниб, Мтақиминда тоғига дафн этилди. 17 ёшга етар-етмас бева қолган Нина Чавчавадзе бир умр ўз муҳаббатига содиқ қолди. У

Рассом Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик байрами парадига ўзининг «Тошкент — тинчлик ва дўстлик шаҳри», «Тўв қачон бўлади?» тематик навицларини яратди. Буларнинг ҳаммаси рассом ижодий уфқининг тобора кенгайиб бораётганидан далолат бериб туради.

Шерали СОКИН.

СУРАТЛАРДА: М. Йўлдошев яратган асарлардан намуналар.

Тбилиси Грузия ССРнинг пойтахти, мамлакатимизнинг гўзал шаҳарларидан биридир. СУРАТДА: шаҳарнинг таъмирланган қисмидаги Н. Бараташвили ҳайкали атрофи дўстлик ва қардошлик байрами — анианавий «Тбилисобо» танталари ўтказилган жой бўлиб қолди.

дликда республикада олти-мишга яқин паррандачилик фабрикаси ишлаб турибди. Грузиянинг қайси бир озмиқват магазинига кирманг тушум, товук гўшти, товук гушдан-дан қилинган қолбаса, тузум талқони ва бошқа неъматларга кўзингиз тушади.

Бизнингча, бу тажрибаларни ўрганиш ва зудлик билан жорий этиш пайти келди.

Амарида цитрус селекцияси билан шуғулланадиган му-тахассислар тошкентлик халқ селекциясини Зайинддин Фазридиннинг номини ҳурмат билан тилга олишарди. Биз бундан фахрландик. Чунки Зайинддин ака томонидан яратилган навлар бу ерда ҳам си-наиб қўрилаётган ва яхши натижаларга эришилётган экан. Улар Зайинддин ақани фан доктори деб ҳисоблашаркан. Биз ўз набатиде Зайинддин ака атғи урта маълумотга эга бўлган халқ селекциясини эканлигини, лекин шу билан бирга Академиянинг Фахрий аъзолигига сайланганини гапириб бердик.

Маълумки, мамлакатимиз бўйича етиштирилмаган чойнинг 97 процентини Грузия маҳсулотиди. Чой бағридан йил сайини мўл ва сифатли ҳосил олинапти.

Бизда катта таассурот қолдирган сайроғҳолардан бири. Батуми ботаника боғи бўлганлигини эътироф этишимиз керак. 1912 йилда барпо этилган бу яшил гўшани ҳазонсиз боғ, дегиси келадиган ишнинг. Чунки у кишини-ёшини яшил либосини ечадиган. Банан, авкаллит, камелия, бамбуқ, магнолия сингари жаҳоннинг турли қитъаларида ўсадиган дарехт ва буталарни кўриш мумкин бу ерда. У Тошкент ботаника боғидан катта бўлиш билан бирга гавжумроқ ҳам. Бизнинг ботаника боғидан фарқи ўлароқ Батуми ботаника боғининг ходимлари ҳар йили қўл-лаб цитрус меваларни етиштириб ҳам беришаркан.

Грузияда қадимий обидлар, мейморчилик ёдгорликлари авайлаб асраётганиниги, таъмир этилаётганиниги, айниқса, бизда катта таассурот қолдирди. Бу ерда халқ тарихига онд ҳар бир бир, ҳар парча ер ҳисобга олинган. Халқнинг асп фарзандлари ҳайкаллари бир-бириндан гўзал. Шаҳарсозлик борасида ҳам қардошларимиздан ўрганса арзийдиган жиҳатлар кўп.

Ҳаерда бўлмайлик, ҳамisha саммийи, дўстона туйғуларни ҳис этиб туради. Ҳамсухбатларимиз Ўзбекистонда, унинг ёни қишда кўшим, ҳатто экинларини суғуртиш ҳам ҳожат қолмайдиган. Вақт-вақтида еиб турган ёлғир туғроқини бир текис навлантириб туради. Ҳосилни йиғиштириб олиш пайтларидеги бир оз ташвиш қўл-паяди, холос. Лекин шунга қарамай РАПО махсулотини деҳқонлардан анча юқори ҳоҳиша сотиб олмақда. Бу ерда бир тонна чойини харид нархи ўрта ҳисобда 900 сўм, мандариннинг харид нархи эса 800 сўм атрофида. Бу бизнинг ўрта талапи пахамиздан анча қиммат.

Грузияда агросаноат комплекси тарақиётини биргина республика «Птицепром» исоҳида ҳам кўриш мумкин. 1953 йилда СССРда биринчи бўлиб Грузиянинг Кобулети районида колхозларро паррандачилик фермаси ташкил топган эди. Э-

Н. РАҲМАТОВ, Н. МУҲАММАДИЕВ. Тошкент — Тбилиси — Тошкент.

